

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра хімії середовища та хімічної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробнича (педагогічна) практика

Освітня програма Середня освіта (природничі науки)

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Виробнича (педагогічна) практика
Викладач (-і)	доцент, кандидат хімічних наук Луцась Анна Віталіївна
Контактний телефон викладача	0991386488
E-mail викладача	anna.lucas@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Семестровий
Обсяг дисципліни	6 кредитів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	щотижня
2. Анотація до курсу	
<p>Виробнича (педагогічна) практика належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «магістр», що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки студентів за освітньою програмою «Середня освіта (Природничі науки)» на першому році навчання.</p> <p>Вона забезпечує можливість ознайомитись з нормативно-правовою базою закладу загальної середньої освіти (статутом, правилами внутрішнього розпорядку, локальними положеннями, освітніми програмами, робочими навчальними планами, посадовими обов'язками вчителя-предметника, завідувача кабінетом та класного керівника), перевірити і поглибити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін, методики виховної роботи, закріпити їх на практиці, набути нові практичні вміння і навички як вчитель-предметник та класний керівник, сформуванню потреби в самоосвіті, систематичному засвоєнні й поповненні знань, удосконаленні своїх педагогічних умінь, а також переконатися у правильності вибору майбутньої професії.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: підготувати студентів до виконання функцій вчителя хімії, фізики, біології, завідувача кабінетом та класного керівника; закріпити знання з фахових та психолого-педагогічних дисциплін, методики викладання природничих дисциплін та виховної роботи, набути та закріпити педагогічні уміння та навички; сформуванню практичних навичок використання різноманітних сучасних педагогічних технологій та інформаційних засобів навчання хімії.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів на практиці з ходом освітнього процесу шляхом роботи з різною документацією: освітніми програмами, робочими навчальними планами закладу, календарно-тематичними та поурочними планами вчителя, вимогами до ведення класних журналів, журналів індивідуального навчання та позаурочної діяльності, записами в журналах інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності, зошитами учнів тощо; • навчити самостійно і творчо використовувати на практиці набуті теоретичні знання з педагогіки, психології, методики викладання хімії, фізики, біології та спеціальних дисциплін; • ознайомити студентів з передовим педагогічним досвідом викладання природничих дисциплін в базових закладах загальної середньої освіти, навчити його аналізувати, узагальнювати та використовувати в процесі проведення уроків та позакласних заходів. • навчити основам пошуку та підбору літератури з питань професійної діяльності, а також основами організації самостійної навчальної діяльності; • ознайомити з технологією позакласних і позашкільних занять з хімії, фізики та біології, звернувши увагу на вироблення вмінь керівництва експериментальною діяльністю учнів; • ознайомити студентів з системою виховної роботи в закладі освіти, обов'язками класного керівника, взаємовідносинами між учнівським колективом та вчителями, видами планів роботи у закладі освіти; • сформуванню у студентів вміння та навички здійснення науково-дослідницької роботи. 	

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- нормативну документацію вчителя природничих наук;
- освітні програми та навчально-методичний матеріал з курсів фізики, хімії, біології та природничих наук;
- практичні методи, прийоми та засоби педагогічної діяльності в закладах середньої освіти;
- перспективне та поточне планування навчально-виховного процесу в школі;
- сучасні освітні технології, що використовуються в процесі навчання природничих наук.

Вміти:

- реалізовувати дидактичні принципи, методи і форми навчання природничих наук;
- організовувати колектив учнів;
- розробляти поурочні плани;
- ефективно використовувати різні методологічні прийоми, форми і засоби, що активують пізнавальну діяльність учня.

4. Результати навчання (компетентності)

Компетенції соціально-особистісні:

- толерантність до різних ідей;
- креативність, здатність до системного мислення;
- адаптивність і комунікабельність;
- наполегливість у досягненні мети;
- здатність до критики й самокритики;
- здатність до навчання теорії і практики.

Інструментальні компетенції:

- навички управління інформацією.

Професійні компетенції:

- здатність і готовність спрямувати дії на розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем дослідницьких і практичних задач;
- здатність до організації пошуку способів виконання педагогічних та наукових дій за зразком або алгоритмом;
- здатність виконувати наукові, професійні завдання в групі під керівництвом лідера, готовність до виконання встановлених в групі (команді) правил, етикету, такту взаємовідносин, вимог до дисципліни, планування та управління часом;
- здатність і готовність аналізувати та моделювати застосування педагогічних знань у повсякденному житті та у широкому діапазоні можливих місць роботи;
- здатність приймати участь у роботі інтернаціональних, міжнародних груп, команд і вміти спілкуватися іноземною мовою. Дотримуватись етичних норм поведінки, принципів професійних чеснот у виконанні спільної колективної праці;
- готовність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземними мовами у дослідницькій діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
семінарські заняття / практичні / лабораторні	
самостійна робота	180

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)	I	обов'язковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1 Пізнавальна робота майбутнього фахівця					
Тема 1. Знайомство зі школою.	Самостійна робота	1-5, 10	Зустрітись з керівництвом школи, пед. колективом. Ознайомитись з органами упр. школою, їх структурою, обов'язками. Розподілитись за класами для проведення уроків хімії, фізики, біології та позакласної навчально-виховної роботи. 10 год.		I тиждень практики
Тема 2. Ознайомлення студентів-практикантів з практичною діяльністю вчителя хімії, фізики, біології.	Самостійна робота	1-5, 10	Обговорити зміст й організаційний план роботи. Вивчити досвід роботи вчителів з методики навчання хімії, фізики, біології. Відвідувати уроки та позакласні заходи в класі, на базі якого проходить практику. 20 год.		I тиждень практики
Тема 3. Підготовка студента-практиканта до навчальної та виховної діяльності в школі.	Самостійна робота	1-5, 10	Реалізувати основні функції викладача: скласти інд. план навчально-виховної роботи, як вчителя-предметника і класного керівника. Підбрати навчальну літературу та підготувати дидактично-методичні, наочні матеріали до майбутніх занять. Розпочати психолого-педагогічні спостереження за учнями. Вести педагогічний щоденник. 30 год.	10	I тиждень практики
Змістовий модуль 2					

Фахова діяльність майбутнього вчителя хімії, фізики та біології

<p>Тема 1. Спостереження та аналіз уроків хімії, фізики, біології й позакласної роботи.</p>	<p align="center">Самостійна робота</p>	<p align="center">4-10</p>	<p>Відвідувати та аналізувати уроки і позакласні заходи. Допомогати вчителю, класному керівнику керівникам шкільних гуртків в організації та проведенні навчально-виховної роботи в колективах. Застосувати набуті навчально-методичні знання. Формувати практичні навички роботи з ведення шкільної документації. Вести педагогічний щоденник. 10 год.</p>	<p align="center">5</p>	<p align="center">II тиждень практики</p>
<p>Тема 2. Розробка й проведення уроків хімії, фізики, біології та позакласних занять.</p>	<p align="center">Самостійна робота</p>	<p align="center">4-10</p>	<p>Формувати навички й уміння педагогічної діяльності. Працювати над розробкою уроків хімії, фізики, біології. Підготувати технічні засоби навчання. Провести не менше 6 уроків природничого спрямування в присутності вчителя-предметника. Самостійно підготуватись до проведення 6 залікових уроків (2 – хімії, 2 – фізики, 2 – біології) різних типів в закріплених класах. Виконувати функції вчителя-предметника. Самостійно розробити, підготувати та провести учнівський досл.</p>	<p align="center">20</p>	<p align="center">III тиждень практики</p>

			проект природничого спрямування. 30 год.		
Тема 3. Індивідуальна робота з учнями.	Самостійна робота	4-10	Вивчати інтереси учнів, їх потреби, смаки, погляди, ідеали. Проводити групові бесіди з школярами. Проводити індивідуально навчальну-виховну роботу з обдарованими дітьми та з учнями, які відстають у навчанні. Вивчати їх здібності, знання та вміння. Перевірити методичні знання в роботі з ними. 10 год.		ІІІ тиждень практики
Тема 4. Проведення виховної роботи з учнями.	Самостійна робота	4-10	Підготувати та провести виховний захід на патріотичну, етичну, моральну теми; позакласний захід спрямований на збереження здоров'я і охорону довкілля. 10 год.	5	ІІІ тиждень практики
Змістовий модуль 3					
Звітно-підсумкова діяльність студента-практиканта					
Тема 1. Оформлення документації до захисту педагогічної практики.	Самостійна робота	10	Підготувати папку зі звітною документацією та звітну доповідь з презентацією щодо виконання програми практики та за результатами її проходження. 60 год.	10	І- IV тиждень практики
Підсумковий контроль (залік)				50	
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		<p>Оцінку "відмінно" отримує практикант, який отримав відмінні оцінки за проведені ним уроки (заняття) (допускається одна-дві оцінки "добре", якщо ними оцінені перші заняття, а наступні - "відмінно" при належно оформленому звітному матеріалі); брав активну участь у виховній та суспільній роботі класу і закладу освіти в цілому, а також в позакласній роботі з предмету.</p> <p>Оцінку "добре" отримує практикант, який має хороші</p>			

	<p>оцінки за проведені уроки й позакласні та виховні заходи при належному оформленні звітних матеріалів і за умови активної участі у виховній роботі закладу освіти.</p> <p>Оцінку "задовільно" отримує практикант, який має задовільні оцінки за проведені уроки та неналежно оформив звітну документацію.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у формі заліку, який полягає у захисті студентом звіту практики, що відбувається перед комісією, яка складається з керівників практики від факультету та викладачів кафедр, що викладали студентам спеціальні дисципліни і призначеною завідувачем кафедри.</p>
Вимоги до письмової роботи	
Семінарські заняття	
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до складання заліку, якщо за час практики провів 6 залікових уроків: 2 з хімії, 2 з фізики, 2 з біології (один з них в інклюзивному класі (за наявності)), виконав з учнями заздалегіть підготовлений проект природничої тематики та провів 2 виховних заходи, один з яких є заліковим та підготував звітну документацію згідно затверджених вимог та з дотриманням принципів академічної доброчесності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • письмовий звіт про виконання програми практики; • індивідуальний план навчально-виховної роботи; • щоденник практики; • поурочні плани 6 залікових уроків (2 з хімії, 2 з фізики, 2 з біології); • план проекту природничої тематики; • план виховного заходу; • реферат на науково-методичну тему чи матеріали науково-дослідної роботи; • психолого-педагогічну характеристику учня; • психолого-педагогічну характеристику колективу класу; • характеристику студента-практиканта. <p>Студент не допускається до складання заліку, якщо він не виконав програму практики з незрозумілих причин і отримав незадовільний відгук на базі практики. У цьому випадку студенту у відомості робиться запис "не допущений" і виставляється набрана кількість балів. Студент з дозволу декана факультету, за заявою, погодженою з кафедрою хімії середовища та хімічної освіти, направляється на практику повторно або відраховується з навчального закладу.</p> <p>Напередодні заліку фаховий методист кафедри подає доповідну декану про недопуск студентів академічної групи (груп). Відмітка про недопуск у відомості робиться при наявності розпорядження декана.</p>
7. Політика курсу	
<p>1. Дотримуватись правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, розпорядження адміністрації, вчителів цього закладу та керівників практики, проводити свою діяльність згідно з вимогами Статуту закладу. У випадку порушень правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, Статуту закладу, в якому студент проходить практику, або невиконання ним розпоряджень адміністрації чи керівників практики, пов'язаних з проходженням практики, студент може бути відкликаний з практики, після чого в університеті розглядається питання його поведінки.</p> <p>2. Працювати в закладі освіти не менше п'яти днів на тиждень протягом шести годин, з них</p>	

не менше трьох годин працювати з учнями; один день на тиждень закріплюється за студентом для самостійної роботи, це відповідно фіксується в розкладі студента-практиканта.

3. Своєчасно і акуратно оформляти всю документацію, передбачену програмою практики, старанно готувати конспекти уроків та інших занять, якісно виконувати всі види робіт. Особлива увага звертається на дотримання принципів академічної доброчесності. В разі недотримання студентом принципів академічної доброчесності та доведення факту плагіату, застосовується покарання у вигляді зняття половини зароблених балів за завдання.

4. Відвідувати всі уроки, позакласні та позашкільні заняття (заходи), які проводять колеги-практиканти, з наступним їх аналізом у щоденнику.

5. Студент, який не виконав програму практики з незрозумілих причин і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку під час складання заліку, направляється на практику повторно або відраховується з навчального закладу.

8. Рекомендована література

Базова

1. Закон України “Про вищу освіту” від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Наказ Міністерства освіти України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» № 93 від 08.04.1993р.
3. Хімія. Педагогічна практика: навчально-методичний посібник для студентів та вчителів / автори-упорядники: Староста В.І., Химинець О.В. – Ужгород, 2001. – 106 с.
4. Пак М. С. Теория и методика обучения химии: учебник для вузов / М. С. Пак; Рос. гос. пед. ун-т им. А. И. Герцена. – Санкт-Петербург: Издательство РГПУ, 2015. – 305 с.
5. Грабовий А. К. Шкільний курс хімії та методика його викладання: Навч. посіб. / А. К. Грабовий. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2005. – 474 с.
6. Чернобильская Г. М. Методика обучения химии в средней школе: учеб. пособие / Г. М. Чернобильская. – М.: ВЛАДОС, 2000. – 336 с.
7. Береснева Е. В. Современные технологии обучения химии: учебное пособие / Е. В. Береснева. – Москва: Центрхимпресс, 2004. – 144 с.
8. Деркач Т. М. Інформаційні технології у викладанні хімічних дисциплін: [навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Т. М. Деркач ; М-во освіти і науки України, Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Дніпропетровськ: Видавництво ДНУ, 2008. – 335 с.
9. Застосування інтерактивних технологій у викладанні хімії / Уклад. К.М. Задорожний. – Х.: Вид.група «Основа», 2009. – 140 с.
10. Практика (Інструктивно-методичні матеріали до проходження виробничої (педагогічної) практики студентами спеціальності 014.06 Середня освіта (Хімія) і 014.15 Середня освіта (Природничі науки)) / Луцась А.В., Тарас Т.М., Матківський М.П., Федорів Т.М. – Івано-Франківськ: Прикарп. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2019. – 70 с.

Допоміжна

1. Буринська Н.М. Викладання хімії у 8-9 класах загальноосвітньої школи: Метод. посібник для вчителів. – Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2000. – 144с.
2. Буринська Н.М., Величко Л.П. Викладання хімії у 10-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів: Метод. посібник для вчителів. – Київ: Ірпінь: «Перун», 2002. – 240 с.
3. Яковець Н.І. Педагогічна практика студентів. – Ніжин: НДПУ, 2001. – 102 с.
4. Лабій Ю.М., Стрільчик А.К. Задачі і вправи з хімії. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. – 96 с.
5. Староста В.І. Методика розв’язування та складання деяких завдань з хімії. Навчально-методичний посібник. – Ужгород: УжНУ, 2003. – 127 с.
6. Оптиміальне планування шкільного курсу хімії та оцінювання навчальних досягнень учнів за дванадцятибальною шкалою / Автор-упорядник А.К.Стрільчик. – Івано-Франківськ, 2001. – 51с.
7. Груба О.М. Хімія. Позакласна робота. – Калуш, 2002. – 61с.
8. Буринская Н. Н. Учебные экскурсии по химии: кн. для учителя / Н.Н. Буринская. – М.: Просвещение, 1989. – 160 с.
9. Практична педагогіка виховання / Посібник з теорії та методики виховання // За ред. Красовицького М.Ю. – Київ – Івано-Франківськ, 2000. – 218 с.
10. Організація науково-дослідної роботи в закладах освіти: Методичний посібник / Укл. Ю.О.

Туранов., В.І. Урусський. – Тернопіль. 2001. – 140 с.

Викладач

_____ Луцась А.В.